

Protocol van werkafspraken EZ-CBS

Doel

In de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (Kaderwet ZBO) en de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek (CBS-wet) worden de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de Minister van Economische Zaken (de Minister) enerzijds en van de directeur-generaal van het CBS (DG CBS) anderzijds ten aanzien van het CBS beschreven. De Kaderwet ZBO en de CBS-wet vormen de basis voor de werkrelatie tussen de Minister en de DG CBS.

Dit protocol bevat afspraken over de wijze waarop de werkrelatie tussen de Minister en de DG CBS vormgegeven wordt.

Overwegende:

dat de Minister verantwoordelijk is voor het in stand houden van de voorwaarden voor een onafhankelijke en publieke productie van kwalitatief goede en betrouwbare statistieken (namelijk het juridisch fundament en de bekostiging van het CBS), en voor (het toezicht op) de rechtmatigheid en doelmatigheid van de besteding van de publieke gelden die daarmee gemoeid zijn;

dat de DG CBS verantwoordelijk is voor het vaststellen van het programma, voor het bepalen van de methoden waarmee statistisch onderzoek wordt uitgevoerd en voor de wijze waarop de resultaten van de statistische onderzoeken openbaar worden gemaakt, en tevens dat de DG CBS is belast met het besturen van het CBS en integrale managementverantwoordelijkheid heeft voor het CBS;

dat de DG CBS in een onafhankelijke positie ten opzichte van de Minister staat en hiërarchisch niet ondergeschikt is aan de Minister;

dat het gegeven de wettelijke scheiding van verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden wenselijk is afspraken te maken over de wijze waarop de werkrelatie in de praktijk zal worden vormgegeven;

hebben de volgende afspraken gemaakt:

HOOFDSTUK 1 Algemeen

Begripsbepalingen

In dit protocol van werkafspraken wordt verstaan onder:

AEP: de directie Algemene Economische Politiek van het Ministerie

CBS: het Centraal Bureau voor de Statistiek

DG CBS: de directeur-generaal van het Centraal Bureau voor de Statistiek

FEZ: de directie Financieel economische zaken van het Ministerie

Minister: de Minister van Economische Zaken

ministerie: het Ministerie van Economische Zaken

MJP: meerjarenprogramma CBS

SG EZ: de secretaris-generaal van het Ministerie

HOOFDSTUK 2 Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden

2.1 Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden

1. De verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de Minister en van de DG CBS zijn vastgelegd in de Kaderwet ZBO en in de Wet op het CBS.

2.2 Aanspreekpunt

1. Namens de Minister fungeert de directie Algemene Economische Politiek (AEP) als eerste aanspreekpunt voor bestuurlijke zaken.
2. Namens de Minister fungeert de directie Financieel Economische Zaken (FEZ) als eerste aanspreekpunt voor financiële zaken.
3. Namens de DG CBS fungeert de Centrale Beleidsstaf als eerste aanspreekpunt voor bestuurlijke zaken.
4. Namens de DG CBS fungeert de hoofddirectie Bedrijfsvoering, IT en Methodologie (BIM) als eerste aanspreekpunt voor financiële zaken.

HOOFDSTUK 3 Procesmatige aansturing

3.1 Meerjarenprogramma

1. De Minister informeert de DG CBS ten minste 24 maanden voorafgaand aan het eerste kalenderjaar waarop het MJP betrekking heeft over de financiële kaders van het CBS voor de vijf jaren waarop het MJP ten hoogste betrekking heeft. Hierin zijn logischerwijs de kosten van eventuele latere ontwikkelingen, zoals kosten van nieuwe werkzaamheden van het CBS ter uitvoering van nieuwe Europese verplichtingen, de loon- en prijsbijstellingen en mogelijke ombuigingen vanuit het Ministerie van Financiën niet verdisconteerd.
2. Het MJP bevat mede informatie over de inventarisatie van de behoeften aan statistische producten en diensten.
3. Het MJP van het CBS wordt conform artikel 14 van de CBS-wet ter goedkeuring ingediend bij de Minister, met een kopie aan FEZ en AEP, ten minste 14 maanden voorafgaand aan het eerste kalenderjaar waarop het MJP betrekking heeft. De goedkeuring wordt uitsluitend onthouden indien het MJP naar het oordeel van de Minister niet past binnen de financiële en organisatorische voorwaarden, als bedoeld in artikel 14 vijfde lid.
4. Na goedkeuring van het MJP geldt bij mogelijke bezuinigingen de volgende procedureafspraken:
 - het Ministerie informeert het CBS zodra er duidelijkheid bestaat over de voorgenomen taakstelling;
 - het CBS bepaalt de invulling van de voorgenomen taakstelling;
 - het CBS kan daarbij een consultatieronde houden, waarin gebruikers bevestigd worden over de eventuele gevolgen van de beoogde invulling van de voorgenomen taakstelling;
 - wanneer het CBS een consultatieronde houdt, wordt vooraf de Minister op de hoogte gebracht van de onderwerpen die in de consultatieronde ter sprake worden gebracht en de wijze waarop deze consultatieronde wordt gehouden;
 - het CBS informeert de Minister over de uitkomsten van de consultatieronde.
5. Indien de financiële kaders in verband bezuinigingen als bedoeld in het vierde lid of andere ontwikkelingen onvoldoende zijn voor de uitvoering van het goedgekeurde MJP, worden wijzigingen op het MJP door de DG CBS vastgesteld en ter goedkeuring aan de Minister gezonden.

3.2 EZ-begroting (artikel 11)

1. Voor de begrotingsvoorbereiding wordt uiterlijk 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar door de directeur FEZ een aanschrijving verstuurd aan de DG CBS.
2. Voorstellen die een mutatie betekenen ten opzichte van het meerjarenkader worden voor 1 februari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar door de DG CBS ingediend. Deze voorstellen betreffen onder andere budgetwijzigingen in verband met nieuwe of vervallen EU-verplichtingen en andere niet door het CBS voorziene kosten of baten voor nieuwe c.q. vervallen activiteiten of verplichtingen.
3. De Minister reageert binnen zes weken na ontvangst van de door de DG CBS ingediende voorstellen. Afhankelijk van interdepartementale besluitvorming kan een definitief oordeel later plaatsvinden.

4. De DG CBS levert uiterlijk op de in de aanschrijving genoemde datum en conform het in de aanschrijving opgenomen format, een bijdrage aan voor de opname van het CBS in de ontwerpbegroting van het Ministerie.
5. Het Ministerie heeft de eindregie over de teksten over het CBS in de EZ-begroting die verband houden met de verantwoordelijkheid van de Minister. Het Ministerie communiceert tijdig vooraf over eventuele wijzigingsvoorstellen.
6. Het Ministerie informeert het CBS minimaal éénmaal per jaar voor 1 juni, over de raming op het beleidsartikel van het CBS in de EZ-begroting en het CBS-budget.

3.3 Jaarplan/werkprogramma

1. Het jaarplan CBS bevat voor het komende kalenderjaar behalve de begroting, bedoeld in artikel 3.4 van dit protocol, ook het werkprogramma, bedoeld in artikel 15 van de CBS-wet.
2. Het jaarplan bevat mede de te realiseren operationele doelstellingen en de hoofdlijnen van het daarop te richten beleid. Ook bevat het de streefwaarden van de prestatie-indicatoren conform de daarover gemaakte afspraken tussen het Ministerie en het CBS.
3. Het jaarplan bevat mede informatie over de inventarisatie van de behoeften aan statistische producten en diensten.
4. De DG CBS zendt het jaarplan voor 1 november van het jaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarop het werkprogramma betrekking heeft ter goedkeuring naar de Minister met een kopie aan FEZ en AEP.
5. De Minister neemt binnen zes weken na ontvangst van het werkprogramma of een wijziging van het werkprogramma een besluit over de goedkeuring ervan.

3.4 CBS-begroting

1. De DG CBS zendt de begroting jaarlijks voor 1 november aan de Minister met een kopie aan FEZ.
2. De Minister neemt binnen zes weken na ontvangst van de CBS-begroting een besluit over de goedkeuring van de begroting.
3. Bevoorschotting gebeurt op de navolgende manier: het Ministerie stort voorafgaand aan elk kwartaal 25% van het gebudgetteerde jaarbedrag op de bankrekening van het CBS, met als uitzondering de bevoorschotting voor het eerste kwartaal van een kalenderjaar, welke plaatsvindt in de eerste helft van januari van dat kalenderjaar. Zodra mutaties vast staan (zoals loon/prijbsijstelling) neemt EZ deze op in het eerstvolgende kwartaalvoorschot.

3.5 EZ-jaarverslag

1. Het Ministerie draagt zorg voor de informatie over het CBS in het EZ-Jaarverslag. Het Ministerie zal deze teksten tijdig vooraf voor commentaar aan het CBS voorleggen.

3.6 CBS-Jaarverslag

1. In het jaarverslag van het CBS is de jaarrekening opgenomen.
2. In het CBS-jaarverslag worden in ieder geval de resultaten van de operationele doelen en de prestatie-indicatoren opgenomen zoals opgenomen in het jaarplan.

3. De DG CBS zendt het CBS-jaarverslag (inclusief de jaarrekening) met de accountantsverklaring jaarlijks voor 1 april naar de Minister, met kopie aan FEZ en AEP.

3.7 Jaarrekening

1. In verband met artikel 27, vierde lid, van de Kaderwet ZBO sluit de indeling van de jaarrekening aan op de indeling van de door de Minister goedgekeurde begroting.
2. In de jaarrekening worden de aan het CBS betaalde gelden in relatie gebracht met de begroting, waarmee inzicht wordt verschaft in welke mate sprake is van meer- of minderwerk.
3. Het CBS mag de in artikel 33 van de Kaderwet zbo bedoelde egalisatiereserve vormen door overschotten op de exploitatie hieraan te doteren, waarbij de maximale omvang van deze reserve wordt gesteld op 5% van de gemiddelde omzet^[1] over de laatste 3 jaren.
4. De Minister neemt binnen zes weken na ontvangst van de jaarrekening een besluit over de jaarrekening. FEZ adviseert de Minister.

3.8 Controleverklaring

1. De externe accountant van het CBS voert de controle uit ten behoeve van de verklaring, bedoeld in artikel 35, Kaderwet ZBO.
2. Het Ministerie stelt het controleprotocol op. Voor 1 december bericht het Ministerie aan het CBS of er wijzigingen in het controleprotocol voor het daarop volgende jaar van toepassing zijn.

3.9 Aanvullende rapportages

1. Naast de in dit protocol genoemde producten levert de DG CBS binnen drie maanden na afloop van een kwartaal een financiële rapportage over dat kwartaal op aan de Minister, in afschrift aan FEZ. Over de vorm van deze rapportage maken EZ en het CBS nadere afspraken.
2. Conform artikel 30 van de Kaderwet zbo doet de DG CBS onverwijld mededeling aan de Minister wanneer aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan. Van aanmerkelijke verschillen als bedoeld in dat artikel is sprake wanneer op jaarbasis de geprognosticeerde afwijking van de realisatie ten opzichte van de begrote bijdrage van EZ groter is dan 5%.

3.10 Informatie-uitwisseling

1. Vier keer per jaar vindt overleg plaats tussen de DG CBS en de departementsleiding van EZ, waarvan ten minste één keer per jaar met de Minister.
2. Drie keer per jaar vindt overleg plaats tussen de directeur FEZ en de hoofddirecteur Bedrijfsvoering CBS (CFO-overleg).
3. Drie keer per jaar vindt overleg plaats over bedrijfsvoering, financiën en ICT van het CBS (BFI-overleg). Aan dit overleg nemen deel van EZ-zijde de Plaatsvervangend Secretaris –generaal, een MT-lid van de directie FEZ en een MT-lid van de directie Bedrijfsvoering en van CBS-zijde hoofddirecteur Bedrijfsvoering, IT en Methodologie, directiesecretaris en concerncontroller. Voor specifieke agendapunten kunnen andere betrokkenen worden uitgenodigd.
4. Onderwerpen die in het BFI-overleg aan bod komen zijn onder meer

[1] Omzet is een term uit het batenlasten stelsel. De budgettaire bijdrage van het Ministerie voor het werkprogramma is hierin ook omzet.

- Stand van zaken invulling normenkader financieel beheer
 - Financiële positie CBS
 - Voortgang IT projecten
 - Actuele ontwikkelingen rondom rechtspositie, CAO-vorming en financiële regelingen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
5. Ten aanzien van de CAO sector Rijk ontvangt het CBS van de directie Bedrijfsvoering inhoudelijke informatie in het voortraject, bij het tot stand komen en na het tot stand komen van de CAO sector Rijk.
 6. Het Ministerie stelt het CBS in staat tijdig input te leveren voor de totstandkoming van de CAO. Het Ministerie houdt het CBS op de hoogte van de stand van zaken met betrekking tot de onderhandelingen.
 7. FEZ stelt het CBS onverwijld in kennis van wijzigingen in regelgeving die van toepassing is op ZBO's en op het CBS in het bijzonder.

3.11 Totstandkoming EU-verplichtingen

1. Het CBS is bij de voorbereiding van Europese standpuntbepaling via het Ministerie vertegenwoordigd in de "Beoordelingscommissie nieuwe voorstellen (BNC)" en "Coördinatie Commissie voor Europese Integratie en Associatie Problemen (CoCo)".
2. Het CBS is verantwoordelijk voor de opstelling en interdepartementale afstemming van de BNC-fiches in verband met nieuwe EU-verordeningen op het terrein van de statistiek.
3. Het CBS is namens Nederland woordvoerder in de Raadswerkgroep Statistiek van de Raad van Ministers van de Europese Unie.
4. Het Ministerie wordt door het CBS tijdig op de hoogte gesteld van relevante Europese ontwikkelingen. Het CBS informeert en betreft het Ministerie bij de Raadswerkgroep Statistiek van de Raad van Ministers van de Europese Unie.

3.12 Communicatie naar derden

1. De Minister verzorgt de contacten in de Ministerraad en met de Staten-Generaal aangaande het CBS voor zover die binnen de verantwoordelijkheid van de Minister vallen. Deze contacten betreffen dus niet statistische informatie die het CBS conform de wet onafhankelijk en zelfstandig publiceert en verspreidt.
2. Over schriftelijke communicatie van de Minister met de Ministerraad, de Eerste en Tweede Kamer, de Staten-Generaal en overige overheidsinstellingen, aangaande het CBS, wordt de DG CBS vooraf geconsulteerd en geïnformeerd.
3. Onverminderd de zelfstandigheid van het CBS om statistieken openbaar te maken, informeren het CBS en de Minister elkaar tijdig over onderwerpen die in de publiciteit kunnen komen en waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het voor de ander van belang is om daarvan op de hoogte te zijn.

HOOFDSTUK 4 Risicoparagraaf

1. Het Ministerie staat garant voor de dekking van schades (kosten) uit de in het tweede lid bedoelde risico's die voor zijn rekening zijn, waarbij het Ministerie in het voortraject reeds wordt betrokken bij het bepalen van de hoogte van de schade.
2. Ten aanzien van het risico van betaald werk in opdracht is afgesproken dat bij een substantiële vermindering van betaald werk in opdracht het Ministerie medeverantwoordelijk is voor het opvangen van de verliezen. Hierbij geldt dat er sprake moet zijn van een substantieel probleem dat veroorzaakt wordt door exogene omstandigheden en niet door beleidsbeslissingen die het CBS geïnitieerd heeft. Bovendien moet het CBS de gevolgen redelijkerwijs niet zelf kunnen dragen.
3. Het CBS pleegt overleg met de Minister over door het CBS te ontvangen verzoeken om nadeelcompensatie of schadevergoeding.

HOOFDSTUK 5 Slotbepalingen

5.1 Intrekking vorige werkafspraken

De Nadere afspraken over de sturingsrelatie tussen Minister EZ, DG CBS en CCS van 16 maart 2006 worden ingetrokken.

5.2 Aanpassing protocol

Iedereen vijf jaar wordt door EZ en het CBS gezamenlijk gezien of er aanleiding is voor wijziging van dit protocol. Daarnaast kan het protocol indien nodig tussentijds worden aangepast.

5.3 Inwerkingtreding

1. Dit protocol treedt in werking met ingang van 2 oktober 2017.
2. Dit protocol wordt aangehaald als: Protocol werkafspraken EZ-CBS.
3. Dit protocol wordt openbaar gemaakt op de website van het CBS.

6. Ondertekening

De minister van Economische Zaken
namens deze

drs. M.R.P.M. Camps
secretaris-generaal

De directeur-generaal van de statistiek

~~dr. T.B.P.M. Tjin-A-Tsoi~~